ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศ เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 5502 - 2552 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
ธีระ วงศ์สมุทร
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้

1 ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ ครอบคลุมกระบวนการปฏิบัติงานตั้งแต่การรับดอกกล้วยไม้เข้าโรงคัดบรรจุจนออกจากโรงคัดบรรจุ เพื่อให้ดอกกล้วยไม้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน และมีสุขอนามัยพืชที่ดี

2 นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 ดอกกล้วยไม้ หมายถึง ดอกของพืชในวงศ์ Orchidaceae ที่ผลิตเพื่อจำหน่ายหลายรูปแบบ ได้แก่

(ก) ช่อดอกกล้วยไม้สด ที่มีองค์ประกอบครบสมบูรณ์ คือ มีก้านช่อ และดอก

(ข) ดอกกล้วยไม้ที่เด็ดดอกออกจากช่อดอกกล้วยไม้สดเป็นดอกเดี่ยว

(ค) ผลิตภัณฑ์อื่นที่ได้จากการจัดดอกกล้วยไม้ หรือนำส่วนหนึ่งส่วนใดของดอกกล้วยไม้มาประดิษฐ์ เช่น พวงมาลัย ช่อบูเกต์ เป็นต้น

2.2 การตรวจพินิจ หมายถึง การตรวจสอบลักษณะปรากฏภายนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ผลิตผล ผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อมที่ปรากฏ โดยการตรวจด้วยสายตาเป็นหลัก แต่อาจใช้ประสาทสัมผัสอื่นประกอบ ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยคุณภาพที่ต้องการตรวจสอบ หรืออาจใช้เครื่องมือประกอบ เช่น แว่นขยายช่วยในการตรวจสอบ แล้วประเมินว่าลักษณะปรากฏหรือสภาพแวดล้อมที่ตรวจสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ใช้ใน การตรวจหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงานหรือกระบวนการทำงานด้วย

2.3 วัตถุอันตรายทางการเกษตร (pesticide) หมายถึง วัตถุอันตรายที่ใช้ในทางเกษตรซึ่งกรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

2.4 โรงคัดบรรจุ หมายถึง สถานประกอบการที่มีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ตั้งแต่การคัดแยก การบรรจุหีบห่อ และการเก็บรักษา ก่อนการขนส่ง

2.5 กล่องบรรจุ หมายถึง กล่องใน และ/หรือ กล่องนอก ที่ใช้บรรจุดอกกล้วยไม้ซึ่งบรรจุลงถุงหรือห่อแล้ว มีบริเวณหรือฉลากที่แสดงให้เห็นข้อมูลรายละเอียดดอกกล้วยไม้ที่บรรจุอยู่ภายในอย่างชัดเจน

2.6 ศัตรูพืช (pest) หมายถึง สิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นอันตรายแก่พืชที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ได้แก่ โรคพืช แมลง สัตว์ และวัชพืช

3 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมินการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ ให้เป็นไปตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน

(ข้อ 3)

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
1. สถานประกอบการ 1.1 การออกแบบ	1.1.1 แยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน มีสภาพเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานและการบริหารงาน	1.1.1 ตรวจพินิจ
	1.1.2 อากาศถ่ายเทสะดวก	1.1.2 ตรวจพินิจ
	1.1.3 สามารถป้องกันฝน แสงแดด	1.1.3 ตรวจพินิจ
	1.1.4 มีระบบระบายน้ำ และระบบกำจัดของเสีย	1.1.4 ตรวจพินิจ
1.2 อาคารคัดบรรจุ	1.2.1 มีโครงสร้างแข็งแรง ปลอดภัย สามารถรองรับน้ำหนักอุปกรณ์ เครื่องจักร ห้องที่ใช้ควบคุมอุณหภูมิ ห้องรมยา และอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงานคัดบรรจุ	1.2.1 ตรวจพินิจ
	1.2.2 วางผังสายการคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ตามลำดับขั้นของกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	1.2.2 ตรวจพินิจ
	1.2.3 วัสดุที่ใช้ภายในอาคารสามารถดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย สภาพพื้นที่ภายในอาคารสะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก	1.2.3 ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
2. การควบคุมการปฏิบัติงาน 2.1 แผนปฏิบัติงาน	2.1.1 มีแผนการควบคุมการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ของดอกกล้วยไม้แต่ละประเภท	2.1.1 ตรวจแผนควบคุมการปฏิบัติงาน
	2.1.2 มีผู้กำกับดูแลที่สามารถควบคุมการปฏิบัติงาน	2.1.2 สัมภาษณ์ผู้กำกับดูแล
2.2 การคัดคุณภาพดอกกล้วยไม้	2.2.1 คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดตาม มกษ. 5001 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ช่อดอกกล้วยไม้ และ/หรือ ข้อกำหนดของคู่ค้า	2.2.1 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
	2.2.2 ตรวจสอบศัตรูพืชบนดอกกล้วยไม้ คัดแยกดอกกล้วยไม้ที่มีศัตรูพืช หรือที่มีร่องรอยการทำลายของศัตรูพืช หรือที่มีตำหนิออก	2.2.2 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
	2.2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานต้องเหมาะสม สะอาดและคม	2.2.3 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
	2.2.4 ควรมีมาตรการทำให้น้ำบนดอกกล้วยไม้แห้ง	2.2.4 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
	2.2.5 หากต้องมีการเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ก่อนการผลิต ต้องมีการเก็บรักษาที่เหมาะสม	2.2.5 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
2.3 การบรรจุดอกกล้วยไม้	2.3.1 วัสดุที่ใช้ทำกล่องบรรจุต้องเหมาะสม ใหม่ และสะอาด	2.3.1 ตรวจพินิจ
	2.3.2 ต้องบรรจุดอกกล้วยไม้ด้วยความระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ดอกกล้วยไม้	2.3.2 ตรวจพินิจการปฏิบัติงาน
	2.3.3 ดอกกล้วยไม้ที่บรรจุแล้ว ต้องเก็บรักษาในห้องที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 25 ^{o}C เพื่อลดอุณหภูมิดอก	2.3.3 ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
	2.3.4 การบรรจุเรียงถุงหรือห่อดอกกล้วยไม้ลงกล่องบรรจุ ต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง ไม่บรรจุในปริมาณที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพดอกกล้วยไม้ขณะขนส่ง	2.3.4 ตรวจพินิจ
	2.3.5 ให้แสดงข้อมูลรายละเอียดที่ถูกต้องของสินค้าบนฉลากหรือกล่องบรรจุ	2.3.5 ตรวจข้อมูลบนฉลากหรือกล่องบรรจุ
2.4 รมสารเมทิลโบรไมด์เพื่อกำจัดศัตรูพืชตามข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า (ถ้ามี)	2.4 กรณีที่มีข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้าให้รมสารเมทิลโบรไมด์เพื่อกำจัดศัตรูพืช ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนโรงรมจากกรมวิชาการเกษตร	2.4 ตรวจหลักฐานการรับรอง
2.5 การเก็บรักษาดอกกล้วยไม้	2.5 ดอกกล้วยไม้ที่บรรจุพร้อมขนส่ง ต้องเก็บรักษาในสถานที่ที่มีการควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 ^{o}C จนถึงเวลาขนย้ายขึ้นรถขนส่ง	2.5 ตรวจพินิจ
3. การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล 3.1 มีมาตรการในการบำรุงรักษา และทำความสะอาด	3.1 ทุกขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีมาตรการในการบำรุงรักษา และทำความสะอาด เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถป้องกันผลกระทบจากสัตว์พาหะนำเชื้อ	3.1 ตรวจพินิจ
3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์	3.2 มีเครื่องมือและอุปกรณ์ อย่างเพียงพอ เหมาะสม พร้อมใช้งาน มีการทำความสะอาดทุกครั้งหลังการใช้งาน และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพใช้งานได้	3.2 ตรวจพินิจ
3.3 การควบคุมวัตถุอันตรายทางการเกษตร	3.3 มีการจัดเก็บวัตถุอันตรายทางการเกษตรอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีป้ายที่บ่งบอกชัดเจน และมีมาตรการกำจัดวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เหลือใช้อย่างถูกต้อง และระมัดระวังการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ	3.3 ตรวจพินิจ

รายการ	เกณฑ์กำหนด	วิธีตรวจประเมิน
4. สุขภาพและการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน	4.1 มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ใช้งานได้และเพียงพอให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร	4.1 ตรวจพินิจ
	4.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ	4.2 ตรวจพินิจ
	4.3 มีการดูแลสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	4.3 ตรวจพินิจ
	4.4 ให้ความรู้ หรืออบรมทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอน การตรวจสอบศัตรูพืชเบื้องต้น การจัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.4.1 ตรวจพินิจ 4.4.2 ตรวจบันทึกข้อมูล หรือประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน
5. การบันทึกข้อมูล	5.1 มีการบันทึกข้อมูล ดังนี้	
	5.1.1 แหล่งที่มาของวัตถุดิบ	5.1.1 ตรวจบันทึกข้อมูล
	5.1.2 ชนิดและปริมาณดอกกล้วยไม้ที่ผลิต/รุ่น/วัน	5.1.2 ตรวจบันทึกข้อมูล
	5.1.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และ/หรือการรมเมทิลโบรไมด์ (ถ้ามี)	5.1.3 ตรวจบันทึกข้อมูล
	5.1.4 อุณหภูมิและระยะเวลาการเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ที่ผลิต/รุ่น/วัน	5.1.4 ตรวจบันทึกข้อมูล
	5.1.5 ประเทศคู่ค้าปลายทาง	5.1.5 ตรวจบันทึกข้อมูล
	5.2 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี	5.2 ตรวจบันทึกข้อมูล

4 คำแนะนำการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้

คำแนะนำนี้มีไว้เพื่อให้ผู้ประกอบการนำไปใช้ปฏิบัติในกระบวนการคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ เพื่อให้การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดตามภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

คำแนะนำการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้

(ข้อ 4)

โรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ ควรตั้งอยู่ในทำเลที่ใกล้กับแหล่งผลิตกล้วยไม้ มีความสะดวกในการขนส่งดอกกล้วยไม้ มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดขยะ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงการหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มักประสบภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม หรือแผ่นดินทรุด พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบด้านมลภาวะจากโรงงานอุตสาหกรรม

การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ มีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ก.1 สถานประกอบการ

ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในสถานประกอบการ เพื่อป้องกันดอกกล้วยไม้ อุปกรณ์ เครื่องมือ ผู้ปฏิบัติงาน ไม่ให้ได้รับความเสียหายจากแสงแดด ลม ฝน การสะสมของเชื้อโรค และความเสี่ยงจากศัตรูพืช ได้แก่

ก.1.1 การออกแบบ

ก.1.1.1 พิจารณาแยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน ให้มีสภาพเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานและการบริหารงาน ได้แก่ พื้นที่สำหรับรับดอกกล้วยไม้จากแหล่งผลิต พื้นที่สำหรับกระบวนการปฏิบัติงานคัดบรรจุ พื้นที่สำหรับการบริหารจัดการ เช่น ห้องทำงานของผู้จัดการ พนักงานฝ่ายต่าง ๆ ควรแยกส่วนเพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร การจัดเก็บเอกสาร และงานด้านอื่น ๆ

ก.1.1.2 พื้นที่ปฏิบัติงานมีความโปร่ง ไม่อับชื้น อากาศถ่ายเทสะดวก

ก.1.1.3 พื้นที่ปฏิบัติงานมีวัสดุป้องกันฝน และความร้อนจากแสงแดดได้

ก.1.1.4 มีระบบระบายน้ำ และระบบกำจัดของเสีย เพื่อป้องกันการสะสมของเชื้อโรค

ก.1.2 อาคารคัดบรรจุ

ก.1.2.1 เป็นอาคารที่มีโครงสร้างแข็งแรง ปลอดภัย สามารถรองรับน้ำหนักอุปกรณ์ น้ำหนักเครื่องจักร อุปกรณ์ขนย้าย ห้องที่ใช้ควบคุมอุณหภูมิ ห้องรมยา และอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นสำหรับปฏิบัติงานคัดบรรจุ

ก.1.2.2 มีการวางผังสายการคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ตามลำดับขั้นของกระบวนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ลดระยะทางการเคลื่อนย้ายดอกกล้วยไม้ให้สั้นที่สุด ไม่ควรมีการวกกลับ หรือเคลื่อนที่ตัดกัน จนเกิดการกีดขวาง ทำให้สายการคัดบรรจุเกิดการหยุดชะงัก หรือสับสน

ก.1.2.3 พื้นควรเป็นพื้นปูนซีเมนต์เรียบ เพื่อสะดวกในการทำความสะอาด สามารถระบายน้ำได้ดี ไม่มีน้ำขังและสิ่งปฏิกูลอื่น ๆ ฝาผนังและเพดานควรใช้วัสดุที่คงทน เรียบ สามารถบำรุงรักษา และทำความสะอาดได้ง่าย สภาพพื้นที่ภายในอาคาร สะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก

ก.2 การควบคุมการปฏิบัติงาน

ก.2.1 แผนปฏิบัติงาน

ก.2.1.1 มีแผนการควบคุมการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนของการผลิตตามประเภทของดอกกล้วยไม้ ได้แก่

(ก) ช่อดอกกล้วยไม้สด ควรนำช่อดอกแต่ละช่อที่คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดแล้วมาปาดปลายโคนก้านออก 0.5 cm ถึง 1.0 cm (ภาพที่ ข.1) เสียบหลอดบรรจุน้ำสะอาด หรือสารละลายยืดอายุการใช้งาน

(ข) ดอกกล้วยไม้ที่เด็ดดอกออกจากช่อดอกกล้วยไม้สดเป็นดอกเดี่ยว หรือกล้วยไม้เด็ดดอก ต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย

(ค) ผลิตภัณฑ์อื่นที่ได้จากการจัดดอกกล้วยไม้ หรือนำส่วนหนึ่งส่วนใดของดอกมาประดิษฐ์ เช่น พวงมาลัย ช่อบูเกต์ ต้องปฏิบัติด้วยความชำนาญและระมัดระวังไม่ให้เกิดความเสียหาย

รูปแบบการควบคุมและการกำกับดูแลที่จำเป็นจะขึ้นอยู่กับขนาดธุรกิจ ลักษณะของกิจกรรม และรูปแบบของการคัดบรรจุดอกกล้วยไม้ที่เกี่ยวข้อง

ก.2.1.2 มีผู้จัดการหรือผู้กำกับดูแลที่มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านมาตรฐานกล้วยไม้ สามารถที่จะพิจารณาตัดสินความเสี่ยงจากปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพและสุขอนามัยพืชของดอกกล้วยไม้ และสามารถนำวิธีป้องกันและแก้ไขมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

ก.2.2 การคัดคุณภาพดอกกล้วยไม้

ก.2.2.1 คัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดตาม มกษ. 5001 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ช่อดอกกล้วยไม้ และ/หรือ ข้อกำหนดของคู่ค้า (ภาพที่ ข.2)

ก.2.2.2 ตรวจสอบคุณภาพช่อดอกกล้วยไม้สดทีละช่อ ตรวจสอบศัตรูพืชและคัดแยกดอกกล้วยไม้ที่มีศัตรูพืช หรือที่มีร่องรอยการทำลายของศัตรูพืช หรือที่มีตำหนิออก (ภาพที่ ข.3)

ก.2.2.3 อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ไม้บรรทัดหรือไม้วัด มีด กรรไกร เป็นต้น ควรสะอาด คม เพื่อป้องกันดอกกล้วยไม้เสียหาย

ก.2.2.4 ควรทำให้น้ำบนดอกกล้วยไม้แห้ง โดยนำช่อดอกกล้วยไม้สดที่คัดแยกและเสียบหลอดแล้ว วางเรียงทีละช่อ บนโต๊ะพื้นตะแกรง หรือห้อยแขวนบนราว โดยเอาปลายช่อลง เพื่อให้ดอกกล้วยไม้แห้ง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ถึง 3 ชั่วโมง ขึ้นกับความเปียกชื้นของช่อกล้วยไม้ และบางฤดูกาล เช่น ฤดูฝน อาจต้องใช้พัดลม หรือเครื่องดูดความชื้น เป็นต้น (ภาพที่ ข.4)

ก.2.2.5 ถ้าต้องการเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ก่อนการคัดบรรจุ ควรมีการเก็บรักษาที่เหมาะสม เพื่อรักษาคุณภาพ เช่น วางพักช่อดอกกล้วยไม้ที่มาถึงโรงคัดบรรจุ โดยวางตั้งในภาชนะที่มีน้ำสะอาด หรือที่มีสารละลายยืดอายุการใช้งาน หรือเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ในห้องที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 25 ^{o}C เพื่อลดอุณหภูมิดอก (ภาพที่ ข.5)

ก.2.3 การบรรจุดอกกล้วยไม้

ก.2.3.1 วัสดุที่ใช้ทำกล่องบรรจุควรใหม่ สะอาด มีความแข็งแรง ทนแรงกระแทก แรงกด ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการขนส่ง สามารถป้องกันและรักษาคุณภาพดอกกล้วยไม้ให้อยู่ในสภาพที่ดีเมื่อถึงปลายทาง กล่องบรรจุควรมีช่องระบายอากาศ และได้รับการออกแบบอย่างถูกต้องเหมาะสมกับดอกกล้วยไม้แต่ละชนิดและรูปแบบ

ก.2.3.2 การบรรจุดอกกล้วยไม้ลงถุงหรือห่อต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวัง ไม่บรรจุในปริมาณที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพดอกกล้วยไม้ขณะขนส่ง เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ดอกกล้วยไม้ (ภาพที่ ข.6)

ก.2.3.3 ดอกกล้วยไม้ที่บรรจุลงกล่องบรรจุแล้ว ต้องเก็บรักษาในห้องที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 25 ^{o}C เพื่อลดอุณหภูมิดอก และรักษาคุณภาพดอกกล้วยไม้

ก.2.3.4 นำดอกกล้วยไม้ที่บรรจุลงถุงหรือห่อแล้ว เรียงลงในกล่องบรรจุด้วยความระมัดระวัง ไม่บรรจุในปริมาณที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพดอกกล้วยไม้ขณะขนส่ง (ภาพที่ ข.7)

ก.2.3.5 ให้แสดงข้อมูลรายละเอียดที่ถูกต้องของสินค้าบนฉลากหรือกล่องบรรจุ ได้แก่ ชื่อสกุล และ/หรือ ชื่อพันธุ์ทางการค้า ชั้นคุณภาพ รหัสขนาด และ/หรือ ขนาดตามข้อตกลงระหว่างคู่ค้า จำนวนช่อดอก เครื่องหมายการค้า (ถ้ามี) รหัสผู้ส่งออก และ/หรือ ผู้ค้า แหล่งผลิต (ชื่อประเทศ) และที่อยู่ผู้ส่งออก/ผู้ค้า

ก.2.4 รมสารเมทิลโบรไมด์เพื่อกำจัดศัตรูพืชตามข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า (ถ้ามี)

ในกรณีที่มีข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า ให้ใช้สารรมเมทิลโบรไมด์เพื่อกำจัดศัตรูพืช ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่ผ่านการรับรองและขึ้นทะเบียนโรงรมจากกรมวิชาการเกษตร

ก.2.5 การเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ (ภาพที่ ข.8)

ดอกกล้วยไม้ที่บรรจุลงกล่องบรรจุ ต้องเก็บรักษาในสถานที่ที่มีการควบคุมอุณหภูมิไม่เกิน 25 ^{o}C จนถึงเวลาขนย้ายขึ้นรถขนส่ง เพื่อรักษาคุณภาพดอกกล้วยไม้

ก.3 การบำรุงรักษาและการสุขาภิบาล

ก.3.1 มีมาตรการในการบำรุงรักษาและทำความสะอาดก่อนและหลังปฏิบัติงาน

ก.3.1.1 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยเพียงพอ และมีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ บริเวณโดยรอบสถานประกอบการ มีการระบายน้ำที่ดี ไม่ควรมีเศษวัสดุหรือขยะมูลฝอยติดค้างในท่อระบายน้ำ

ก.3.1.2 จัดให้มีอุปกรณ์ล้างมือและอุปกรณ์สำหรับทำให้มือแห้ง อย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพที่เหมาะสม

ก.3.1.3 ห้องสุขา ที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณสถานประกอบการต้องสร้างอย่างถูกสุขลักษณะ มีการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ก.3.1.4 ไม่นำอาหารเข้ามาในบริเวณพื้นที่สำหรับกระบวนการปฏิบัติงานคัดบรรจุ เพื่อหลีกเลี่ยงการชักนำให้สัตว์พาหะนำเชื้อเข้ามาหลบซ่อนตัวและอยู่อาศัย

ก.3.2 มีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอ เหมาะสม พร้อมใช้งาน มีการทำความสะอาดทุกครั้งหลังการใช้งาน โดยระบุผู้รับผิดชอบ รวมถึงวิธีและความถี่ของการทำความสะอาด อุปกรณ์ที่ทำความสะอาดแล้วควรเก็บให้เป็นสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสม รวมทั้งมีการบำรุงรักษาและซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่จะเอื้ออำนวยต่อการใช้ได้ตลอดเวลา

ก.3.3 มีการควบคุมวัตถุอันตรายทางการเกษตร

มีการจัดสถานที่สำหรับเก็บสารเคมี วัตถุอันตราย แยกไว้เป็นสัดส่วน มีป้ายชื่อชัดเจน และมีมาตรการกำจัดวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่เหลือใช้อย่างถูกต้อง และระมัดระวังการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

ก.4 สุขภาพและการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

ก.4.1 มีอุปกรณ์สำหรับป้องกันอันตรายที่เหมาะสม ใช้งานได้และเพียงพอ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานที่ต้องสัมผัสกับวัตถุอันตรายทางการเกษตร

ก.4.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างเพียงพอ เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถคงไว้ซึ่งสุขลักษณะส่วนบุคคลในระดับที่เหมาะสม เช่น เครื่องแต่งกาย ชุดกันเปื้อน อาจมีที่คลุมผม และรองเท้าที่ใช้เฉพาะ อุปกรณ์ล้างมือเพื่อความสะอาด ก่อนและหลังปฏิบัติงาน และมีบริเวณสำหรับรับประทานอาหารแยกจากพื้นที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น

ก.4.3 มีการดูแลสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เช่น มีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงาน มีการดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย เป็นต้น

ก.4.4 ควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่

(ก) อบรมผู้ปฏิบัติงานใหม่ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน

(ข) อบรมทักษะการตรวจสอบศัตรูพืชเบื้องต้น

(ค) อบรมให้กับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องจับต้อง และ/หรือ จัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตร สารฆ่าเชื้อโรค หรือวัตถุอันตรายอื่น ๆ

ก.5 การบันทึกข้อมูล

ก.5.1 มีการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่

ก.5.1.1 แหล่งที่มาของวัตถุดิบ

ก.5.1.2 ชนิดและปริมาณดอกกล้วยไม้ที่ผลิต/รุ่น/วัน

ก.5.1.3 การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และ/หรือ การรมเมทิลโบรไมด์ (ถ้ามี)

ก.5.1.4 อุณหภูมิและระยะเวลาการเก็บรักษาดอกกล้วยไม้ที่ผลิต/รุ่น/วัน

ก.5.1.5 ประเทศคู่ค้าปลายทาง

ก.5.1.6 ข้อมูลเสริมอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์กรณีที่เกิดปัญหา

ก.5.2 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี ได้แก่ เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและบันทึกการดำเนินการอบรม เพื่อให้สามารถตามสอบสินค้าได้

ภาคผนวก ข

ภาพตัวอย่างการปฏิบัติงานภายในโรงคัดบรรจุดอกกล้วยไม้

ภาพที่ ข.1 การตัดโคนก้านช่อดอกกล้วยไม้ (ข้อ ก.2.1.1 (ก))

ภาพที่ ข.2 การคัดแยกชั้นคุณภาพและขนาดช่อดอกกล้วยไม้ (ข้อ ก.2.2.1)

ภาพที่ ข.3 การตรวจสอบศัตรูพืชเบื้องต้น (ข้อ ก.2.2.2)

ภาพที่ ข.4 การผึ่งดอกเพื่อทำให้น้ำบนช่อดอกกล้วยไม้แห้ง (ข้อ ก.2.2.4)

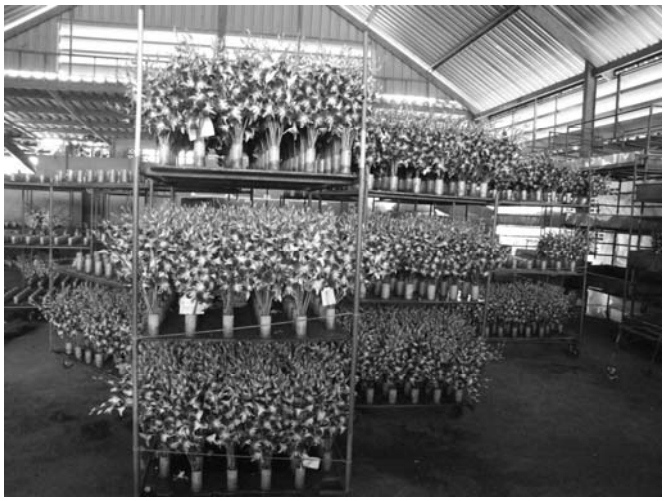

ภาพที่ ข.5 การพักช่อดอกกล้วยไม้ก่อนการคัดบรรจุ (ข้อ ก.2.2.5)

ภาพที่ ข.6 การบรรจุช่อดอกกล้วยไม้ลงถุงหรือห่อ (ข้อ ก.2.3.2)

ภาพที่ ข.7 การจัดเรียงช่อดอกกล้วยไม้ในกล่องบรรจุ (ข้อ ก.2.3.4)

ภาพที่ ข.8 ดอกกล้วยไม้ที่บรรจุแล้วต้องเก็บในห้องที่รักษาอุณหภูมิเพื่อรอขนส่ง (ข้อ ก.2.5)

ภาคผนวก ค

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานนี้ และหน่วยที่ SI (International System of Units หรือ *Le Système international d' unités*) ยอมรับให้ใช้ได้ มีดังนี้

รายการ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย
ความยาว	เซนติเมตร (centimeter)	cm
อุณหภูมิ	องศาเซลเซียส (degree Celsius)	^{o}C